

Pelgrims van hoop in franciscaans perspectief.

In de regel van de minderbroeders wordt de levenswijze als volgt aangeduid: Leven als pelgrims op weg naar het land van de levenden. Dat is de kern. Pelgrim en vreemdeling zijn in deze wereld, dat hoort tot het wezen van het leven als minderbroeder.

In de loop van de tijden heeft dat op heel verschillende manieren vorm gekregen en ook nu nog is dat het geval op allerlei plekken waar broeders leven.

‘In de regel staat dat de broeders zich niets mogen toe-eigenen, geen huis, geen verblijfplaats, helemaal niets.’ In de begintijd is Franciscus nog wel eens op het dak geklommen van een huis in Bologna, waar broeders hun intrek hadden genomen. Hij begon de pannen van het dak te gooien, want wat de broeders deden paste niet bij het leven als pelgrim en vreemdeling. Als bewoner van Stadsklooster San Damiano stel ik me de vraag: zou Franciscus dat vandaag ook doen hier in Den Bosch, dat hij de leien naar beneden zou gooien en zou zeggen dat deze huisvesting niet past bij onze levenswijze!

‘De broeders mogen zich niets toe-eigenen!’ Wanneer eigent iemand zich iets toe? Strikt genomen betekent dat: Zeggen dat iets van jou is, dat een ander er geen toegang toe heeft en er niet in mag delen.

Zo gaat het er in ieder geval niet aan toe in ons Stadsklooster. Er gaat veel om in ons klooster, veel mensen komen over de vloer en delen in de mogelijkheden die dit klooster biedt. En we gaan zelf regelmatig de straat op naar mensen toe.

Pelgrims en vreemdeling zijn houdt ook in dat je niet vastzit aan een bepaalde plek en positie. Dat je je daar niet aan vastklampt. Dat je kunt loslaten en verder trekken. Als persoon en ook als gemeenschap. Dat zijn geweldige opgaven, waar we vaker voor komen te staan, zeker in een tijd van krimp. Dan worden we aangesproken op de kern van onze levenswijze.

Bij het maken van onze keuzes is het belangrijk met elkaar de vraag te stellen: Waar zijn wij uiteindelijk als pelgrims naartoe op weg? Wat is het uiteindelijke perspectief? Dat is het land van de levenden, volgens onze leefregel. En daarmee wordt bedoeld: het hemelse Vaderland, waar Christus ons naartoe is voorgegaan.

Er is een gebed van Franciscus overgeleverd uit de tijd van zijn bekering. Staande voor de Gekruisigde in het kerkje van San Damiano bidt hij:

Hoogste, roemrijke God,
verlicht de duisternis van mijn hart
en geef mij het ware geloof,
de geponde hoop en de onverdeelde liefde,
het aanvoelen en de kennis
Heer, om uw heilige en waarachtige opdracht
te kunnen uitvoeren. Amen.

Franciscus bidt om een gegronde hoop, dat wil zeggen hoop die een stevige basis heeft. Die basis is Christus: ‘Op U, Heer, heb ik mijn hoop gesteld’, zo bidt hij regelmatig.

Jezus, die zijn Pasen heeft voltrokken in Jeruzalem, die door lijden en dood heen het onvergankelijke leven is binnen gegaan. Hij is de nieuwe mens.

In het voetspoor van Christus kunnen ook wij al nieuwe mensen worden, mensen die leven in en vanuit de hoop op Hem. Levend in deze wereld, maar in het perspectief van de nieuwe wereld, het hemels vaderland.

Hoe stevig de basis van onze hoop ook is, toch kan die gegronde hoop het in mensen begeven. Onze hoop kan aangevochten en beproefd worden door ziekte, verdrukking, lijden en dood.

Daarom koppelt Franciscus hoop aan geduld, een goddelijke deugd, want God heeft veel geduld met ons mensen. Geduld kan ons ervoor behoeden om de hoop en de vreugde te verliezen.

Daarover vertelt Franciscus zijn broeders eens een verhaal. ‘Wanneer ik na een dag lang ploeteren door weer en wind op een laat uur een klooster bereik. En wanneer mij dan op een botte wijze de toegang ontzegd wordt: je komt er niet meer in! Als ik dán niet kwaad wordt en mijn geduld bewaar: dat is de echte vreugde.’

Pelgrims zijn van gegronde hoop en geduld, ook en juist in tijden van tegenspoed, met het land van de levenden voor ogen. Een weg die vreugde kan geven.

Theo van Adrichem ofm